

การศึกษาเปรียบเทียบสำนวนที่มีคำว่า ปาก ในภาษาจีนและภาษาไทย

ชัยญุภัก โตเจริญบดี¹
สีบพงศ์ ช้างบุญชู²

บทคัดย่อ

บทความนี้ได้รวบรวมสำนวนจีนที่มีคำว่า 口 “KOU” และ 嘴 “ZUI” กับสำนวนไทยที่มีคำว่า ปาก เพื่อศึกษาเปรียบเทียบความหมายว่าเหมือนกันหรือแตกต่างกันอย่างไร ผลการศึกษาพบว่าสำนวนจีนและสำนวนไทยส่วนใหญ่มีความหมายคล้ายคลึงกัน อย่างไรก็ตาม มีสำนวนจีนจำนวนหนึ่งที่ไม่ได้ใช้คำว่า 口 “KOU” หรือ 嘴 “ZUI” แต่สำนวนไทยใช้คำว่า ปาก เช่นเดียวกับสำนวนไทยอีกจำนวนหนึ่งที่ไม่ได้ใช้คำว่าปาก แต่สำนวนจีนใช้คำว่า 口 “KOU” หรือ 嘴 “ZUI” ซึ่งมีความหมายเหมือนและใกล้เคียงกัน

คำสำคัญ สำนวนจีน สำนวนไทย “ปาก” ในสำนวนจีน-ไทย

1. บทนำ

คนไทยกับคนจีนมีความผูกพันทางประวัติศาสตร์มาเป็นเวลาช้านาน ชาวจีนที่อพยพเข้ามาตั้งถิ่นฐานอยู่ในประเทศไทยได้นำขนบธรรมเนียม ประเพณี รวมทั้งภาษาถิ่นของตนเข้ามาในประเทศไทยด้วย จะเห็นได้จากคำยืมภาษาจีนที่ปรากฏอยู่ในภาษาไทย คำยืม

---

¹ ชัยญุภัก โตเจริญบดี นิสิตหลักสูตรอักษรศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาจีน คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย E-mail: ploy_chanyapak.to@hotmail.com

² อาจารย์ ดร.สีบพงศ์ ช้างบุญชู อาจารย์ประจำ สาขาวิชาภาษาจีน คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย E-mail: chinese.seubpong@gmail.com

เหล่านี้มีอิทธิพลต่อภาษาไทยอย่างมาก โดยเฉพาะศัพท์ที่เกี่ยวข้องกับอาหาร การค้าขาย เครื่องประดับ เสื้อผ้า ความเชื่อ ศาสนา ประเพณี วรรณคดี วรรณกรรม เป็นต้น

อย่างไรก็ตาม ความก้าวหน้าทางเศรษฐกิจของจีนทำให้ภาษาจีนมีความสำคัญและได้รับความสนใจมากขึ้นเรื่อยๆ ความจำเป็นที่จะต้องใช้ภาษาจีนเพื่อติดต่อธุรกิจการค้าต่างประเทศก่อให้เกิดกระแสนิยมเรียนภาษาจีนอย่างกว้างขวาง ในขณะที่คนไทยจำนวนมากก็เริ่มสนใจเรียนภาษาจีนเช่นกัน การศึกษาวิจัยภาษาจีนจึงขยายขอบเขตและแพร่หลายมากขึ้นตามลำดับ โดยเฉพาะการศึกษาเปรียบเทียบสำนวนจีนกับสำนวนไทย นอกจากความเหมือนและความแตกต่างด้านไวยากรณ์และความหมายแล้ว นักวิชาการหลายท่านยังสนใจศึกษาเปรียบเทียบสำนวนต่างๆ ในเชิงวัฒนธรรม เพราะสำนวนเป็นภาพสะท้อนและมรดกทางวัฒนธรรมที่สำคัญอย่างหนึ่ง พิริยา สุรขจร (2544: 1) กล่าวว่า คำและสำนวนเกิดขึ้นจากการเปรียบเทียบสิ่งแวดล้อมรอบตัวเรา ไม่ว่าจะเป็นคน สัตว์ สิ่งของ ต้นไม้ หรืออวัยวะต่างๆ ในร่างกาย ให้ออกมาเป็นประโยคที่สวยงามน่าฟัง และมีความหมายเชิงคติสอนใจ ด้วยเหตุนี้สำนวนภาษาจีนและภาษาไทยจึงสามารถสะท้อนให้เห็นถึงความคล้ายคลึงกันและแตกต่างกันเรื่องวิถีชีวิตของผู้คนทั้งสองประเทศ

จากการรวบรวมผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องพบว่า การศึกษาเปรียบเทียบสำนวนจีนและสำนวนไทยที่เกี่ยวกับอวัยวะร่างกายมีปรากฏอยู่มากมาย แต่ยังไม่見ผู้ใดศึกษาเปรียบเทียบสำนวนที่เกี่ยวข้องกับอวัยวะปาก ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาเปรียบเทียบความหมายและภาพสะท้อนของสำนวนจีนที่มีคำว่า 口

“KOU” และ 嘴 “ZUI” กับสำนวนไทยที่มีคำว่า ปาก ว่ามีความเหมือนหรือแตกต่างกันอย่างไร

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาเปรียบเทียบสำนวนจีนที่มีคำว่า 口 “KOU” และ 嘴 “ZUI” กับสำนวนไทยที่มีคำว่า ปาก

สมมติฐานของการวิจัย

สำนวนจีนที่มีคำว่า 口 “KOU” และ 嘴 “ZUI” กับสำนวนไทยที่มีคำว่า ปาก มีความหมายเหมือนกันหรือใกล้เคียงกัน

ขอบเขตของการวิจัย

ผู้วิจัยได้รวบรวมสำนวนไทยที่มีคำว่า ปาก จากพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542 จำนวน 104 สำนวน สำนวนจีนที่มีคำว่า 口 “KOU” จำนวน 312 สำนวนและสำนวนจีนที่มีคำว่า 嘴 “ZUI” จำนวน 70 สำนวนจากพจนานุกรม《成语大词典》Chéng yǔ Dà Cídiǎn

2. ความหมายของคำว่า ปาก ในภาษาจีนและภาษาไทย

คำว่า ปาก ในภาษาจีนกลางสามารถใช้ได้ทั้งคำว่า 口 “KOU” และ 嘴 “ZUI” พจนานุกรมจีน《现代汉语词典》(第六版) Xiàndài Hànyǔ Cídiǎn (Dì liù bǎn) (2012: 745) ได้ให้นิยามความหมายของคำว่า 口 “KOU” ไว้ 12 ความหมาย และความหมายของคำว่า 嘴 “ZUI” พจนานุกรมจีน《现代汉语词典》(第六版) Xiàndài Hànyǔ Cídiǎn (Dì liù bǎn) (2012: 1741) ได้ให้นิยามความหมายไว้ 3 ความหมาย ในขณะเดียวกัน พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542 (2546: 691) ได้แบ่งความหมายของ

คำว่า “ปาก” ออกเป็น 5 ความหมาย ซึ่งสามารถเปรียบเทียบความ
เหมือนและความแตกต่างได้ดังตารางข้างล่างนี้

ความหมาย	口 “KOU”	嘴 “ZUI”	ปาก
1.อวัยวะ	อวัยวะของคนหรือสัตว์ที่ ใช้สำหรับรับประทาน อาหาร และก็เป็นอวัยวะที่ ใช้สำหรับเปล่งเสียง	อวัยวะของคนหรือสัตว์ที่ ใช้สำหรับรับประทาน อาหาร และก็เป็นอวัยวะที่ ใช้สำหรับเปล่งเสียง	ส่วนหนึ่งของร่างกายคน และสัตว์บริเวณใบหน้า มีลักษณะเป็นช่องสำหรับ กินอาหารและใช้สำหรับ เปล่งเสียง
2.ต้นทางสำหรับ เข้าออก	2.1 ปากของภาชนะต่างๆ	2.1 ปากของภาชนะต่างๆ	2.1 ปากของภาชนะต่างๆ
	2.2 ปากทางสำหรับเข้า ออก		2.2 ปากทางสำหรับเข้า ออก
3.ถ้อยคำหรือ คำพูด	ถ้อยคำหรือคำพูด	ถ้อยคำหรือคำพูด	ถ้อยคำหรือคำพูด
4.ลักษณะนาม	4.1 ศัพท์บอกจำนวน		ศัพท์บอกจำนวน
	4.2 ศัพท์บอกจำนวนคน ในครอบครัว		
5.อื่นๆ	5.1 รสชาติอาหาร		
	5.2 ด่านกำแพงเมืองจีน		
	5.3 คมมีด ดาบ กรรไกร		
	5.4 อายุของม้า ล่อ ลา		
	5.5 ระบบการบริหารที่มี หน่วยงานหรือมีลักษณะ งานที่เหมือนหรือใกล้เคียง กัน		
	5.6 นามสกุลของคนจีน		

คำว่า 口 “KOU” และ 嘴 “ZUI” ในภาษาจีน กับคำว่า
“ปาก” ในภาษาไทย ส่วนใหญ่มีความหมายตรงกัน 3 ประการ คือ 1)
อวัยวะบริเวณใบหน้าของคนและสัตว์ มีลักษณะเป็นช่องสำหรับกิน
อาหารและใช้สำหรับเปล่งเสียง 2) ต้นทางสำหรับเข้าออก 3) ถ้อยคำ

หรือคำพูด นอกจากความหมายเหล่านี้แล้ว คำว่า 口 “KOU” ในภาษาจีน กับคำว่า “ปาก” ในภาษาไทย ยังมีความหมายที่ตรงกัน คือ เป็นลักษณนาม อย่างไรก็ตาม คำว่า 口 “KOU” ในภาษาจีน ยังมีความหมายอื่นที่คำว่า 嘴 “ZUI” ในภาษาจีน กับคำว่า “ปาก” ในภาษาไทยไม่มี เช่น 1) รสชาติของอาหาร 2) ด้านของกำแพงเมืองจีน 3) คมมีด ดาบ กรรไกร 4) บอกอายุของม้า ลา ล่อ 5) ระบบการบริหารที่มีหน่วยงานหรือมีลักษณะงานที่เหมือนหรือใกล้เคียงกัน 6) ศัพท์บอกจำนวน คนในครอบครัว 7) นามสกุลของคนจีน จากตารางข้างต้นจะเห็นว่า คำว่า 口 “KOU” ในภาษาจีนมี ความหมายมากกว่า คำว่า 嘴 “ZUI” และ คำว่า ปาก ในภาษาไทย

3. ความเหมือนและความแตกต่างของคำว่า 口 “KOU” และ 嘴 “ZUI” ในภาษาจีน

หากพิจารณาความหมายจากพจนานุกรมแล้วจะเห็นได้ว่า คำว่า 口 “KOU” และ 嘴 “ZUI” ส่วนใหญ่ มีความหมายใกล้เคียงกัน นักวิชาการชาวจีนจำนวนมากต่างมีความสนใจและได้ศึกษาวิเคราะห์ความหมาย และความแตกต่างของคำว่า 口 “KOU” และ 嘴 “ZUI” ไว้ดังนี้

ชื่อ ซีหยาว (史锡尧 Shǐ Xīyáo, 1994: 11-13) ศึกษาวิเคราะห์ที่มาของคำว่า 口 “KOU” และ 嘴 “ZUI” ผลการศึกษาพบว่า คำว่า 口 “KOU” และ 嘴 “ZUI” นี้เป็นคำที่พ้องความหมายกัน แม้จะเขียนต่างกัน แต่ให้ความหมายเดียวกัน หมายถึงอวัยวะของคนและสัตว์ที่ใช้สำหรับกินอาหาร และใช้ออกเสียง อย่างไรก็ตาม คำว่า 口 “KOU” มีต้นกำเนิดมาจากตัวอักษรจีนที่คนสมัยโบราณได้แกะสลักไว้บนกระดูกสัตว์ มีลักษณะเป็นรูปคล้ายอวัยวะปาก มีช่องกว้าง

เพราะฉะนั้นสิ่งของบางอย่างที่มีบริเวณกว้าง และสามารถมองเห็นได้
เรามักจะใช้คำว่า 口“KOU” เช่น 港口 gǎngkǒu ท่าเรือ、入口
rùkǒu ทางเข้า เป็นต้นส่วนสิ่งของที่มีลักษณะแคบและเรียวยาวเรา
มักจะใช้คำว่า 嘴 “ZUI” เช่น 壶嘴 húzuǐ ปากปั้น、
奶嘴 nǎizuǐ จุกของขวดนม

หลิว จวินอิง (刘军英 Liú Jūnyīng, 2009: 125-127)
ศึกษาเปรียบเทียบคำว่า 口“KOU” กับ 嘴 “ZUI” ในภาษา
อังกฤษ และภาษาจีน ผลการศึกษาพบว่า คำว่า 口“KOU” กับ 嘴
“ZUI” ในภาษาจีนและภาษาอังกฤษมีความหมายเหมือนกัน คือ
อวัยวะปาก และความแตกต่างของคำว่าปากในภาษาจีนและ
ภาษาอังกฤษ สะท้อนให้เห็นถึงความแตกต่างทางด้านวัฒนธรรมและ
ประเพณีของแต่ละชนชาติ

สวี หยิน (徐银 Xú Yín, 2009: 1-3) ศึกษาเปรียบเทียบคำ
ว่า 口“KOU” และ 嘴 “ZUI” ในภาษาจีน กับคำว่า Mouth ในภาษา
อังกฤษ ผลการศึกษาพบว่า แม้จะหมายถึงอวัยวะปากเหมือนกัน แต่
ตำแหน่งโครงสร้างทางไวยากรณ์ รวมถึงปัจจัยด้านสังคม ภาษา และ
วัฒนธรรมของทั้งสองภาษาแตกต่างกัน

จู หลิน (朱琳 Zhū Lín, 2012: 60-70) กล่าวไว้ว่า 口“KOU”
กับ 嘴 “ZUI” เป็นคำที่เขียนต่างกัน แต่มีความหมายเหมือนกัน
หมายถึงอวัยวะของคนและสัตว์ที่ใช้สำหรับกินอาหาร และออกเสียง
แต่ทั้ง 2 คำนี้มีความแตกต่างกัน 口 “KOU” มักใช้เปรียบเทียบกับ
ภาษาที่มีลักษณะเป็นช่องกว้าง ส่วนคำว่า 嘴 “ZUI” มักใช้
เปรียบเทียบกับภาษาที่มีลักษณะยื่นออกมา แคบ นูน และเรียวยาว

จาง ฟาน (张帆 Zhāng Fān, 2013: 110-111) กล่าวว่า คำ
ว่า “KOU” และ “ZUI” คือ อวัยวะปาก เช่น คำว่า 张口 zhāngkǒu

หรือ 张嘴 zhāngzuǐ มีความหมายในภาษาไทย คือ อ้าปาก ซึ่งความหมายนี้สามารถใช้ได้ทั้งคำว่า “KOU” และ “ZUI” เพราะฉะนั้นผู้วิจัยสามารถสรุปได้ว่า สิ่งที่แตกต่างกันระหว่าง คำว่า “KOU” และ “ZUI” คือ คำว่า “ZUI” ส่วนใหญ่จะเปรียบเทียบกับปากของคน ที่มีลักษณะเรียวยาวแหลม ส่วนคำว่า “KOU” เปรียบเทียบกับสิ่งของหรืออวัยวะที่เป็นช่องว่างขนาดใหญ่

จากการศึกษาข้อมูลจากเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสำนวนที่มีคำว่า 口 “KOU” กับ 嘴 “ZUI” ในภาษาจีนกลาง ผู้วิจัยพบว่า คำว่า 口 “KOU” กับ 嘴 “ZUI” มีความหมายเหมือนกัน กล่าวคือเป็นอวัยวะร่างกายของคนหรือสัตว์ที่ใช้สำหรับรับประทานอาหารหรือใช้ในการเปล่งเสียงแล้ว แต่มีความแตกต่างกันด้านการเลือกใช้คำ หากสิ่งที่ต้องการสื่อสารมีลักษณะเป็นช่องกว้าง มักจะใช้คำว่า 口 “KOU” เช่น 路口(lùkǒu ปากทาง)、门口(ménkǒu หน้าประตู)、井口(jǐngkǒu ปากบ่อ) หากสิ่งที่ต้องการสื่อสารมีลักษณะเรียวยาว เราจะใช้ คำว่า 嘴 “ZUI” เช่น 奶嘴(nǎizǔi จุกของขวดนม)、笼嘴(lóngzǔi ที่สวมปากสุนัขหรือม้า)、壶嘴(húzuǐ ปากปั้น) เป็นต้น ส่วนด้านความแตกต่างนั้น หากเรานำคำว่า 口 “KOU” กับ 嘴 “ZUI” ไปเปรียบเทียบกับภาษาต่างประเทศ เราจะเห็นความแตกต่างด้านโครงสร้างไวยากรณ์ อีกทั้งยังสะท้อนให้เห็นถึงความแตกต่างกันด้านสภาพแวดล้อม วิถีชีวิตความเป็นอยู่ ขนบธรรมเนียม ประเพณี วัฒนธรรม รวมทั้งค่านิยมต่างๆ ของชนชาติจีนและชนชาติอื่น

4. เปรียบเทียบสำนวนจีนที่มีคำว่า 口 “KOU” หรือ 嘴 “ZUI” กับ สำนวนไทยที่มีคำว่า ปาก

จากการที่ผู้วิจัยได้ศึกษาและรวบรวมสำนวนจีนที่มีคำว่า 口 “KOU” หรือ 嘴 “ZUI” และสำนวนไทยที่มีคำว่า ปาก ผู้วิจัยพบว่า สำนวนจีนและสำนวนไทยนอกจากจะใช้คำว่า ปาก ในสำนวนเหมือนกันแล้ว ยังมีความหมายใกล้เคียงกันอีกด้วย ซึ่งความหมายของสำนวนไทยทั้งหมดอ้างอิงมาจาก **พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542 (2546)** ส่วนความหมายของสำนวนจีนทั้งหมดอ้างอิงมาจากพจนานุกรมสำนวนจีน 《成语大词典》Chéng yǔ Dà Cídiǎn (2016) ตัวอย่างเช่น

1) 虎口余生 hǔ kǒu yú shēng

สำนวนจีน 虎口余生 hǔ kǒu yú shēng เป็นสำนวนที่ใช้คำว่า 口 “KOU” ซึ่งมีความหมายตรงกันกับสำนวนไทยที่มีคำว่า ปาก คือ “ปากเหยี่ยวปากกา” จะเห็นว่าสำนวนจีน และสำนวนไทยต่างใช้ปากของสัตว์ในการเปรียบเทียบเหมือนกัน แต่สัตว์ที่ถูกนำมาเปรียบเทียบเป็นสัตว์คนละชนิดกัน สำนวนจีนเปรียบเทียบกับเสือ ส่วนสำนวนไทยเปรียบเทียบกับเหยี่ยว และกา อย่างไรก็ตาม เสือ และเหยี่ยวเป็นสัตว์นักล่าเหมือนกัน ในด้านความหมายสามารถสรุปได้ว่า ทั้งสองสำนวนต่าง หมายถึง การหลบหนีจากสถานการณ์ที่อันตราย และสามารถรอดชีวิตออกมาได้อย่างหวุดหวิด

ตัวอย่าง

ประเทศไทยของเรารอดปากเหยี่ยวปากกามาได้ทุกครั้งจากการล่าอาณานิคมของชาติตะวันตก ก็เพราะพระบารมีของบูรพมหา

กษัตริราชเจ้าทุกพระองค์ รวมถึงความสามัคคีของคนในชาติด้วย³
你能够虎口余生，真是幸运。Nǐ nénggòu hǔkǒuyú
shēng, zhēn shì xìngyùn. คุณสามารถรอดจากปากเหยี่ยวปากกา
ได้ โชคดีจริงๆ⁴

2) 羊入虎口 yáng rù hǔ kǒu

สำนวนจีน 羊入虎口 yáng rù hǔ kǒu เป็น
สำนวนที่ใช้คำว่า 口 “KOU” ซึ่งมีความหมายตรงกันกับสำนวนไทยที่มี
คำว่า ปาก คือ “เนื้อเข้าปากเสือ” ทั้งสองสำนวนต่างใช้อวัยวะปาก
ของเสือในการเปรียบเทียบเหมือนกัน ในด้านความหมายสามารถ
สรุปได้ว่า สำนวนจีนและสำนวนไทยมักจะใช้ในการเปรียบเปรยผู้ที่
อ่อนแอกำลังตกอยู่ในสถานการณ์อันตราย หรือกำลังเผชิญหน้ากับ
ภัยพิบัติ

ตัวอย่าง

นายไม่รู้หรือว่าเขาต้องการยกยอกเงินอยู่แล้ว ให้เขาดูแล
การเงินแบบนี้ก็เหมือนส่งเนื้อเข้าปากเสือ⁵

她逃婚, 逃来逃去, 居然羊入虎口了。Tā táohūn, táo
lái táo qù, jūrán yáng rù hǔ kǒu le. เขาหนีออกจากงาน
แต่งงาน หนีไปหนีมา หนีเข้าไปในสถานการณ์อันตราย⁶

³ ราชบัณฑิตยสถาน. 2546. พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542. กรุงเทพฯ :
นานมีบุ๊คส์, หน้า 693

⁴ 《成语大词典》编委会. 2016. 《成语大词典》，北京：商务印书馆，第 475 页.

⁵ ขุนวิจิตรมาตรา. 2541. สำนวนไทย. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ : สยามสงเสริมเทคโนโลยี
(ไทย-ญี่ปุ่น), หน้า 301

⁶ 《成语大词典》编委会. 2016. 《成语大词典》，北京：商务印书馆，第 1257 页.

3) 有口难言 yǒu kǒu nán yán

สำนวนจีน 有口难言 yǒu kǒu nán yán เป็นสำนวนที่ใช้คำว่า 口 “KOU” ซึ่งมีความหมายตรงกันกับสำนวนไทยที่มีคำว่า ปาก คือ “น้ำท่วมปาก” ถึงแม้ว่าสำนวนจีนและสำนวนไทยจะใช้คำว่า ปาก ในการเปรียบเทียบเหมือนกัน แต่มีความแตกต่างกันเล็กน้อย กล่าวคือสำนวนจีนจะไม่มีคำว่า น้ำ แต่เมื่อแปลความหมายออกมาเหมือนกับสำนวนไทย ในด้านความหมายสามารถสรุปได้ว่าสำนวนจีนและสำนวนไทย มักจะใช้ในการเปรียบเทียบเปรยลักษณะอาการของคนที่รู้ข้อมูลหรือความจริงบางอย่าง แต่ไม่สามารถพูดได้ อาจจะเพราะความกลัว หรือถ้าพูดออกไปแล้วอาจจะมีผลกระทบต่อตนเองและผู้อื่น

ตัวอย่าง

ตอนนี้ผมก็ตกอยู่ในสถานะน้ำท่วมปาก พูดมากก็ไม่ได้ เพราะคนที่กระทำผิดเป็นคนที่มิบุญคุณกับผมมากเหลือเกิน⁷

妻子说他有外遇,真使他有口难言。Qizi shuō tā yǒu wàiyù, zhēn shǐ tā yǒukǒunányán. ภรรยาพูดว่า เขามีความสัมพันธ์กับผู้หญิงอื่น ทำให้เขานิ่งเงียบไม่พูดอะไรออกมา⁸

4) 多嘴多舌 duō zuǐ duō shé

สำนวนจีน 多嘴多舌 duō zuǐ duō shé เป็นสำนวนที่ใช้คำว่า 嘴 “ZUI” ซึ่งมีความหมายตรงกันกับสำนวนไทยที่มีคำว่า ปาก คือ “ปากยื่นปากยาว” แม้ว่าสำนวนจีนและสำนวนไทยจะใช้คำว่า ปาก ในการเปรียบเทียบเหมือนกัน แต่มีความแตกต่างกัน

⁷ ราชบัณฑิตยสถาน. 2546. พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542. กรุงเทพฯ : นานมีบุ๊คส์, หน้า 581

⁸ 《成语大词典》编委会.2016.《成语大词典》, 北京: 商务印书馆, 第 1354 页.

เล็กน้อย กล่าวคือสำนวนจีน แปลตรงตามตัวอักษรว่า มากปากมาก
ลิ้น ส่วนสำนวนไทย บอกลักษณะของปากที่ยื่นยาวออกมา ในด้าน
ความหมายสามารถสรุปได้ว่า สำนวนจีนและสำนวนไทยมักจะใช้ใ
การเปรียบเทียบถึงคนที่มีนิสัยชอบพูดจาให้คนอื่นแตกคอกทะเลาะกัน
หรือให้เข้าใจผิดกัน

ตัวอย่าง

เรื่องที่เกิดขึ้นกับครอบครัวเราคงรู้ไปทั้งตำบลแล้ว คุณคง
ต้องทำใจ เพราะคนสมัยนี้มีนิสัยปากยื่นปากยาวจริงๆ⁹

他是個多嘴多舌的人，不能相信他能为别人保守秘密。
Tā shì gè duō zuǐ duō shé de rén, bù néng xiāng xìn
tā néng wéi biérén bǎoshǒu mìmì. เขาเป็นคนที่ปากยื่นปาก
ยาว อย่าไปเชื่อว่าเขาสามารถเก็บความลับให้ผู้อื่นได้¹⁰

5) 甜嘴蜜语 tián zuǐ mì yǔ

สำนวนจีน 甜嘴蜜舌 tián zuǐ mì shé เป็น
สำนวนที่ใช้คำว่า 嘴 “ZUI” ซึ่งมีความหมายตรงกันกับสำนวนไทยที่
มีคำว่า ปาก คือ “ปากหวาน” สำนวนจีนและสำนวนไทยต่างใช้คำว่า
ปาก ในการเปรียบเทียบเหมือนกัน ในด้านความหมายสามารถสรุปได้
ว่า สำนวนจีนและสำนวนไทยมักจะใช้ในความหมายเปรียบเทียบ
หมายถึงคำพูดที่อ่อนหวานไพเราะน่าฟัง

ตัวอย่าง

“เสียไม่ได้กลัวจะตำต้องหน้าด้าน

ทำปากหวานแก้ไขแต่ใจขม

⁹ ราชบัณฑิตยสถาน. 2546. พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542. กรุงเทพฯ :
นานมีบุ๊คส์, หน้า 693

¹⁰ 《成语大词典》编委会. 2016. 《成语大词典》，北京：商务印书馆，第 309 页.

ช่างหลวงล่อเราให้หลงปลงอารมณ์
สนิทสนมมิได้แห่งแคลงมโน”¹¹

爱不仅是甜嘴蜜语，更要用行动来体现。Ài bùjīn shì tián zuǐ mì yǔ, gèng yào yòng xíngdòng lái tǐxiàn. ความรักไม่ได้เป็นเพียงแค่คำพูดคุ้ยที่ไพเราะอ่อนหวาน แต่เป็นการแสดงออกด้วยกระทำ¹²

5. เปรียบเทียบสำนวนจีนที่มีคำว่า 口 “KOU” หรือ 嘴 “ZUI” แต่สำนวนไทยไม่ได้ใช้คำว่า ปาก

จากการที่ผู้วิจัยได้ศึกษาและรวบรวมสำนวนจีนที่มีคำว่า 口 “KOU” หรือ 嘴 “ZUI” กับสำนวนไทยที่ใช้คำอื่นแทนคำว่า ปาก ผู้วิจัยพบว่า แม้ว่าสำนวนไทยจะใช้คำอื่น แต่ความหมายยังใกล้เคียงกับสำนวนจีนที่มีคำว่า 口 “KOU” หรือ 嘴 “ZUI” ซึ่งความหมายของสำนวนไทยทั้งหมดอ้างอิงมาจากพจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542 (2546) ส่วนความหมายของสำนวนจีนทั้งหมดอ้างอิงมาจากพจนานุกรมสำนวนจีน 《成语大词典》Chéngyǔ Dà Cídiǎn (2016) ตัวอย่างเช่น

1) 良药苦口 liáng yào kǔ kǒu

สำนวนจีน 良药苦口 liáng yào kǔ kǒu นี้เป็นสำนวนที่ใช้คำว่า 口 “KOU” ซึ่งมีความหมายตรงกับสำนวนไทย “หวานเป็นลม ขมเป็นยา” จะเห็นได้ว่า สำนวนจีน 良药苦口 liáng yào kǔ kǒu แปลความหมายตรงตามตัวอักษรว่า ยาดีขมปาก บ่งบอกรสชาติของยารักษาโรคที่มักจะมีรสขม ส่วนสำนวนไทย กล่าวถึง

¹¹ ขุนวิจิตรมาตรา. 2541. สำนวนไทย. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ : สมาคมส่งเสริมเทคโนโลยี (ไทย-ญี่ปุ่น), หน้า 339

¹² 《成语大词典》编委会. 2016. 《成语大词典》，北京：商务印书馆，第 1061 页.

ลักษณะของยารักษาโรคที่มักจะมีรสชาติดม จะเห็นได้ว่าสำนวนไทย ไม่มีคำว่าปาก แต่การรับรู้รสชาติต้องผ่านประสาทสัมผัสอย่างเช่น ปากและลิ้น ในด้านความหมายสามารถสรุปได้ว่า สำนวนจีนและสำนวนไทยต่างนิยมใช้เปรียบเทียบกับคำพูดตักเตือนที่จริงจัง ต่อว่าต่อชานด้วยคำพูดแรงๆ ทำให้คนฟังรู้สึกไม่สบายใจ แต่มีประโยชน์ต่อการแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ

ตัวอย่าง

เธออย่าไปโกรธเคืองเขาในสิ่งที่ถูกติติงมาเลย โบราณว่า **หวานเป็นลมขมเป็นยา** เธอต้องมีเหตุผลรู้จักรับฟังคำวิพากษ์วิจารณ์ของผู้อื่น¹³

良药苦口利于病，你还是忍耐着点，喝下去吧！
Liángyàokǒukǒu lìyú bìng, nǐ hái shì rěn nài zhūo diǎn, hē xiàqù ba: ยาดีมีรสขมช่วยรักษาโรค คุณอดทนหน่อย ดื่มเข้าไปเถอะ!¹⁴

2) 油嘴滑舌 yóu zuǐ huá shé

สำนวนจีน 油嘴滑舌 yóu zuǐ huá shé นี้เป็นสำนวนที่ใช้คำว่า 嘴 “ZUI” มีความหมายตรงกันกับสำนวนไทยที่ไม่มีคำว่า ปาก คือ “ลิ้นไม่มีกระดูกจะเห็นได้ว่า สำนวนจีน หากแปลความหมายตรงตามตัวอักษรว่า ปากลิ้นลิ้นไหล หมายถึงลักษณะของลิ้นที่สามารถตัวหรือเคลื่อนไหวไปได้ทุกที่อย่างรวดเร็ว ส่วนสำนวนไทย “ลิ้นไม่มีกระดูก” หมายถึง การเคลื่อนไหวของลิ้นที่สามารถเคลื่อนไหวได้อย่างอิสระ แม้ว่าสำนวนไทยจะไม่มีคำว่า ปาก แต่มีคำว่า ลิ้น ซึ่งเป็น

¹³ ขุนวิจิตรมาตรา. 2541. สำนวนไทย. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ : สมาคมส่งเสริมเทคโนโลยี (ไทย-ญี่ปุ่น), หน้า 319

¹⁴ 《成语大词典》编委会. 2016. 《成语大词典》，北京：商务印书馆，第 660 页.

อวัยวะที่ความเกี่ยวข้องกับปาก พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542 (2546: 508) ให้ความหมายว่า ลิ้น เป็นอวัยวะที่อยู่ในช่องปาก ช่วยในการพูด เปล่งเสียง และรับประทานอาหาร หน้าที่ของลิ้นมีความสัมพันธ์กับอวัยวะปากโดยตรง ในด้านความหมายสามารถสรุปได้ว่า คนไทยโบราณนิยมใช้คำว่า ลิ้น มาเปรียบเทียบกับคนที่มักชอบพูดปลิ้นปล้อนเปลี่ยนไปเปลี่ยนมา เช่นเดียวกับสำนวนจีนที่มักจะนำคำว่า ปาก หรือ ลิ้น ไปเปรียบเทียบกับคนที่พูดจาปลิ้นปล้อน กลับกลอกเอาแน่เอานอนไม่ได้

ตัวอย่าง

หล่อนเป็นพวกลิ้นไม่มีกระดูก เมื่อวานยังเป็นพวกเดียวกับเราอยู่เลย พอมาวันนี้กลับใส่ร้ายพวกเราต่างๆ¹⁵

这个人油嘴滑舌的，很使人烦。Zhè ge rén yóuzuǐ huáshé de, hěn shǐ rén fán. คนคนนี้เป็นคนที่ลิ้นไม่มีกระดูก พูดจาปลิ้นปล้อนทำให้ผู้อื่นสับสน¹⁶

3) 虎口拔牙 hǔ kǒu bá yá

สำนวนจีน 虎口拔牙 hǔ kǒu bá yá นี้เป็นสำนวนที่ใช้คำว่า 口“KOU” มีความหมายตรงกันกับสำนวนไทยที่ไม่มีคำว่าปาก คือ “ล้วงคองูเห่า” สำนวนจีน แปลตรงตัวว่า ถอนฟันในปากเสือ หมายถึงการนำมือเข้าไปในปากเสือเพื่อจะดึงฟันของเสือออกมา ส่วนสำนวนไทย หมายถึงการเอามือล้วงเข้าไปในคอของงู จะเห็นได้ว่าสำนวนไทยไม่ได้ใช้คำว่า ปาก แต่ใช้คำว่า คอ แทนที่ อย่างไรก็ตาม การล้วงเข้าไปในคองูเห่าต้องผ่านอวัยวะปากก่อน นอกจากนี้ ทั้ง

¹⁵ ราชบัณฑิตยสถาน. 2546. พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542. กรุงเทพฯ : นานมีบุ๊คส์, หน้า 1014

¹⁶ 《成语大词典》编委会. 2016. 《成语大词典》，北京：商务印书馆，第 1350 页.

สำนวนจีนและสำนวนไทยต่างใช้สัตว์ที่มีความร้ายมาเปรียบเทียบ สถานการณ์ที่อันตรายเหมือนกัน สำนวนจีนเลือกใช้ เสือ แต่สำนวนไทยใช้ งูเห่า ในด้านความหมายสามารถสรุปได้ว่า ทั้งสำนวนจีนและสำนวนไทย มักจะใช้ในการเปรียบเทียบกับสำนวนที่มีความหมายว่า การทำเรื่องต่างๆ ที่เสี่ยงอันตรายอย่างมาก

ตัวอย่าง

เจ้านายครับ มีใครก็ไม่รู้มาเรียกเก็บค่าคุ้มครองในเขตของ เราคับ เจ้านี้มันล้วงคองงูเห่าซัดๆ¹⁷

这项任务犹如虎口拔牙，又艰巨，又危险。Zhè xiàng rènwù yóurú hǔkǒubá yá, yòu jiānjù, yòu wéixiǎn. การกิจหน้าที่นี้เหมือนการถอนฟันออกจากปากเสือเลย ทั้งลำบากและอันตราย¹⁸

4) 口若悬河 kǒu ruò xuán hé

สำนวนจีน 口若悬河 kǒu ruò xuán hé นี้เป็นสำนวนที่ใช้คำว่า 口 “KOU” มีความหมายตรงกันกับสำนวนไทยที่ไม่มีคำว่า ปาก คือ “พูดคล่องเหมือนล่องน้ำ” จะเห็นได้ว่า สำนวนไทยไม่ได้ใช้คำว่า ปาก แม้ว่าในสำนวนไทยจะไม่ใช้คำว่า ปาก โดยตรง แต่มีคำว่า พูด ที่ความหมายเกี่ยวข้องกัน เพราะการพูดเป็นการสื่อสารของมนุษย์โดยใช้อวัยวะในช่องปากเพื่อเปล่งเสียงออกมา ในด้านความหมายสามารถสรุปได้ว่า สำนวนจีนและสำนวนไทย มักจะใช้เปรียบเทียบกับสำนวนที่มีความหมายว่า การพูดได้อย่างคล่องแคล่ว ไม่ติดขัด

¹⁷ ขุนวิจิตรมาตรา. 2541. สำนวนไทย. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ : สมาคมส่งเสริมเทคโนโลยี (ไทย-ญี่ปุ่น), หน้า 499

¹⁸ 《成语大词典》编委会. 2016. 《成语大词典》，北京：商务印书馆，第 475 页.

ตัวอย่าง

กว่าฉันจะพูดคล่องเหมือนล่องน้ำต่อหน้าคนเยอะๆได้แบบนี้ ฉันต้องฝึกฝนมาเป็นเวลานาน ผ่านประสบการณ์การพูดมาหลายเวที¹⁹

他口若悬河地讲完了这个故事。Tā kǒuruòxuánhé de jiǎng wánliǎo zhè ge gùshì. เขาเล่าเรื่องนี้จบได้อย่างคล่องไม่มีติดขัด²⁰

6. เปรียบเทียบสำนวนไทยที่มีคำว่า ปาก แต่สำนวนจีนไม่ได้ใช้คำว่า 口 “KOU” หรือ 嘴 “ZUI”

จากการที่ผู้วิจัยได้ศึกษาและรวบรวมสำนวนไทยที่มีคำว่า ปาก กับสำนวนจีนที่ใช้คำอื่นแทนคำว่า 口 “KOU” หรือ 嘴 “ZUI” ผู้วิจัยพบว่า แม้ว่าสำนวนจีนจะใช้คำอื่น แต่ความหมายยังใกล้เคียงกับสำนวนไทยที่มีคำว่า ปาก ซึ่งความหมายของสำนวนไทยทั้งหมดอ้างอิงมาจากพจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถานพ.ศ. 2542 (2546) ส่วนความหมายของสำนวนจีนทั้งหมดอ้างอิงมาจากพจนานุกรมสำนวนจีน 《成语大词典》Chéngyǔ Dà Cídiǎn (2016) ตัวอย่างเช่น

1) 百闻不如一见 bǎi wén bù rú yī jiàn

สำนวนจีน 百闻不如一见 bǎi wén bù rú yī jiàn นี้เป็นสำนวนที่ไม่ได้ใช้คำว่า 口 “KOU” หรือ 嘴 “ZUI” มีความหมายตรงกันกับสำนวนไทยที่มีคำว่า ปาก คือ “สิบปากว่าไม่

¹⁹ ขุนวิจิตรมาตรา. 2541. สำนวนไทย. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ : สมาคมส่งเสริมเทคโนโลยี (ไทย-ญี่ปุ่น), หน้า 399

²⁰ 《成语大词典》编委会. 2016. 《成语大词典》, 北京: 商务印书馆, 第 619-620 页.

เท่าตาเห็น” จะเห็นได้ว่า สำนวนจีน 百闻不如一见 bǎi wén bù rú yī jiàn แปลตรงตัวได้ว่า ได้ยินร้อยครั้งไม่เท่ากับเห็นด้วยตา หมายถึงไม่ว่าจะได้ยินมาจากหลายร้อยคนก็ไม่เท่าไปเห็นด้วยตาของตัวเอง ส่วนสำนวนไทย “สิบปากว่าไม่เท่าตาเห็น” หมายถึงคนสิบคนพูดก็ไม่เท่ากับเห็นด้วยตาตัวเอง แม้ว่าในสำนวนจีนจะไม่ใช่คำว่า 口 “KOU” หรือ 嘴 “ZUI” โดยตรง แต่คำที่สำนวนจีนนำมาใช้นั้นมีความเกี่ยวเนื่องกันกับอวัยวะปาก กล่าวคือ คำว่า 闻 wén ในภาษาจีน หมายถึง ได้ยิน หูเป็นอวัยวะสำคัญในการรับฟังข้อมูลต่างๆ สำนวนจีนเน้นผู้ฟัง ส่วนสำนวนไทยเน้นผู้พูด อย่างไรก็ตาม ในด้านความหมายสามารถสรุปได้ว่า ทั้งสำนวนจีนและสำนวนไทยต่างนิยมใช้เพื่อเปรียบเทียบกับกรบอกกล่าวเรื่องราวผ่านผู้คนจำนวนมาก ย่อมไม่ดีเท่ากับเราได้เห็นด้วยตาของตนเอง อย่าเพิ่งเชื่อสิ่งที่คนบอกหรือเล่าต่อกันมา ควรจะไปสัมผัสด้วยตนเอง

ตัวอย่าง

มีแต่คนบอกว่าหมู่เกาะสิมิลัน เป็นหมู่เกาะที่สวยงามที่สุดในประเทศไทย แต่สิบปากว่าไม่เท่าตาเห็น ฉันจะต้องหาโอกาสไปพิสูจน์ให้ได้²¹

常听人说太湖美，这次来太湖一看，觉得比人们说的还美，真是百闻不如一见。Cháng tīng rén shuō Tài Hú měi, zhè cì lái Tài Hú yī kàn, juéde bǐ rénmen shuō de hái měi, zhēnshì bǎiwénbùrúyījiàn. มักจะได้ยินคนพูดว่าทะเลสาบไท่หูนั้นสวยงาม ครึ่งนี้ได้มาเยือนทะเลสาบไท่หู

²¹ ราชบัณฑิตยสถาน. 2546. พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542. กรุงเทพฯ : นานมีบุ๊คส์, หน้า 1196

รู้สึกว่ายากกว่าที่คนอื่นพูดถึง ได้ยินมาร้อยครั้งก็ไม่เท่ากับเห็นด้วยตา
ตัวเองจริงๆ²²

2) 易如反掌 yì rú fǎn zhǎng

สำนวนจีน 易如反掌 yì rú fǎn zhǎng นี้เป็น
สำนวนที่ไม่ได้ใช้คำว่า 口 “KOU” หรือ 嘴 “ZUI” มีความหมายตรงกัน
กับสำนวนไทยที่มีคำว่า ปาก คือ “ปอกกล้วยเข้าปาก” สำนวนจีน
易如反掌 yì rú fǎn zhǎng แปลว่า ง่ายเหมือนพลิกฝ่ามือ คน
จีนมองว่าการพลิกฝ่ามือของคนเราเป็นเรื่องที่ง่ายตาย ส่วนสำนวน
ไทย ปอกกล้วยเข้าปาก แปลว่า ง่ายและสะดวกเช่นกัน เพราะคน
ไทยมองว่ากล้วยเป็นผลไม้ที่ปอกเปลือกง่ายที่สุด แม้ว่าในสำนวนจีน
จะใช้คำอื่นแทนที่คำว่า 口 “KOU” หรือ 嘴 “ZUI” แต่คำว่า 掌
zhǎng ฝ่ามือ ในด้านความหมายสามารถสรุปได้ว่า มักจะถูกใช้มา
เปรียบเทียบการกระทำอะไรต่างๆ ที่ง่ายและสะดวก

ตัวอย่าง

ในปัจจุบัน คนที่ไม่เคยทำอาหารหรือทำอาหารไม่เก่ง ก็
สามารถทำอาหารอร่อยๆ ได้ง่ายๆ เหมือนปอกกล้วยเข้าปาก เพราะ
เดี๋ยวนี้มีเครื่องปรุงอาหารสำเร็จรูปมากมายให้เลือกใช้²³

搬桌子? 易如反掌, 我来帮忙吧! Bān zhuōzi? Yì
rúfǎnzhǎng, wǒ lái bāngmáng ba! ย้ายโต๊ะหรือ? ง่ายเหมือน
พลิกฝ่ามือ มาฉันช่วยย้ายเอง!²⁴

²² 《成语大词典》编委会. 2016. 《成语大词典》，北京：商务印书馆，第 39-40 页.

²³ ราชบัณฑิตยสถาน. 2546. พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542.

กรุงเทพฯ : นานมีบุ๊คส์, หน้า 682

²⁴ 《成语大词典》编委会. 2016. 《成语大词典》，北京：商务印书馆，第 1326 页.

3) 乳臭未干 rǔ xiù wèi gān

สำนวนจีน 乳臭未干 rǔ xiù wèi gān นี้เป็นสำนวนที่ไม่ได้ใช้คำว่า 口 “KOU” หรือ 嘴 “ZUI” แต่มีความหมายตรงกันกับสำนวนไทยที่มีคำว่า ปาก คือ “ปากไม่สิ้นกลิ่นนํ้านม” แม้ว่าในสำนวนภาษาจีนจะไม่ใช้คำว่า 口 “KOU” หรือ 嘴 “ZUI” แต่คำที่สำนวนจีนนำมาใช้นั้นมีความเกี่ยวเนื่องกันกับคำว่า ปาก นั่นคือ คำว่า 臭 xiù ในภาษาจีน ซึ่งแปลว่า กลิ่น เพราะฉะนั้นอวัยวะของมนุษย์หรือสัตว์ที่สามารถรับรู้กลิ่นได้ คือ จมูก พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542 (2546: 288) ได้กล่าวว่า จมูก เป็นอวัยวะที่มีหน้าที่ในการรับรู้กลิ่นและรสชาติรวมกันกับอวัยวะปาก ในด้านความหมายสามารถสรุปได้ว่า ทั้งสำนวนจีนและสำนวนไทยต่างนิยมนำสำนวนมาเปรียบเทียบกับผู้ที่อ่อนด้อยประสบการณ์แต่กลับชอบต่อล้อต่อเถียงกับผู้ที่ผ่านโลกมามาก สำนวนนี้สอนให้รู้จักอ่อนน้อมถ่อมตนและเรียนรู้ประสบการณ์จากผู้ใหญ่

ตัวอย่าง

คุณอย่าไปสนใจพวกปากไม่สิ้นกลิ่นนํ้านมเลย ได้แต่อวดเก่งอวดดีไปวันๆ เอาเข้าจริงลงมือทำงานเป็นหรือเปล่าก็ไม่รู้²⁵

他真是乳臭未干，他甚至不知道怎么照顾自己。Tā zhēnshì rǔxiùwèigān, tā shènzhì bù zhīdao zěnmě zhàogù zìjǐ. เขาเหมือนเด็กที่ยังไม่สิ้นกลิ่นนํ้านมจริงๆเลย แม้กระทั่งการดูแลตัวเองเขายังไม่รู้ด้วยซ้ำว่าจะดูแลตัวเองอย่างไร²⁶

²⁵ ราชบัณฑิตยสถาน. 2546. พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542. กรุงเทพฯ : นานมีบุ๊คส์, หน้า 693

²⁶ 《成语大词典》编委会. 2016. 《成语大词典》，北京：商务印书馆，第 912 页.

7. สรุป

จากการศึกษาความหมายคำว่า 口 “KOU” และ 嘴 “ZUI” ในภาษาจีน กับ คำว่า ปาก ในภาษาไทย ผู้วิจัยสรุปได้ว่า คำว่า 口 “KOU” ในภาษาจีน มีความหมายมากกว่าคำว่า 嘴 “ZUI” กับคำว่า ปาก ในภาษาไทย อีกทั้งยังมีความหมายเหมือนและใกล้เคียงกัน หากศึกษาคำว่า 口 “KOU” และ 嘴 “ZUI” ในมุมมองของนักวิชาการชาวจีน จะพบว่า ทั้ง 2 คำนี้ เป็นคำที่เขียนต่างกันแต่มีความหมายเหมือนกัน และยังมีลักษณะการเลือกใช้คำที่แตกต่างกัน เช่น คำว่า 口 “KOU” มักใช้เปรียบกับสิ่งของหรือภาชนะที่มีลักษณะเป็นช่องกว้าง เช่น 入口 rùkǒu ทางเข้า ส่วนคำว่า 嘴 “ZUI” มักใช้เปรียบกับสิ่งของหรือภาชนะที่มีลักษณะเป็นช่องแคบและเรียวยาว เช่น 壶嘴 húzuǐ ปากปั้น เป็นต้น

อย่างไรก็ตาม เมื่อดูจากตัวอย่างสำนวนจีนและสำนวนไทยที่มีคำว่า 口 “KOU”、嘴 “ZUI” หรือ คำว่า ปาก ข้างต้น พบว่าสำนวนจีนและสำนวนไทยเมื่อนำมาเปรียบเทียบกันแล้วจะมีลักษณะการเปรียบเทียบในรูปแบบต่างกัน ผู้วิจัยจึงจัดรูปแบบการเปรียบเทียบสำนวนจีนและสำนวนไทยเป็น 3 รูปแบบ คือ 1) การเปรียบเทียบสำนวนจีนที่มีคำว่า 口 “KOU” และ 嘴 “ZUI” กับสำนวนไทยที่มีคำว่า ปาก 2) การเปรียบเทียบสำนวนจีนที่มีคำว่า 口 “KOU” หรือ 嘴 “ZUI” กับสำนวนไทยที่ใช้คำอื่นแทน 3) การเปรียบเทียบสำนวนไทยที่มีคำว่า ปาก แต่สำนวนจีนใช้คำอื่นแทน ถึงแม้คำในสำนวนจะใช้ต่างกัน แต่โดยส่วนใหญ่คำที่นำมาใช้ก็ล้วนมีความเกี่ยวเนื่องเชื่อมโยงกัน เช่น อวัยวะร่างกาย ชนิดหรือประเภทของสัตว์ เป็นต้น อีกทั้งความหมายของสำนวนเมื่อแปลความหมายออกมาแล้วยังมีความหมายเหมือนกันหรือใกล้เคียงกันอีกด้วย

นอกจากนี้การศึกษาเปรียบเทียบสำนวนจีนที่มีคำว่า □ “KOU” หรือ 嘴 “ZUI” กับสำนวนไทยที่มี คำว่า ปาก สำนวนเหล่านี้ยังสามารถสะท้อนให้เห็นถึงลักษณะของความสัมพันธ์ระหว่างสองชนชาติที่มีการดำเนินชีวิตที่ใกล้เคียงกันและแตกต่างกัน เช่น สภาพแวดล้อม สภาพชีวิตความเป็นอยู่ ขนบธรรมเนียม ประเพณี และวัฒนธรรมของทั้งสองประเทศตามบริบทของแต่ละสังคม การศึกษาเปรียบเทียบสำนวนจะช่วยให้เกิดความเข้าใจซึ่งกันและกันระหว่างคนทั้งสองเชื้อชาติได้ดียิ่งขึ้น อย่างไรก็ตาม ผลการวิเคราะห์นี้เป็นเพียงการศึกษาเปรียบเทียบสำนวนจีนที่มีคำว่า □ “KOU” หรือ 嘴 “ZUI” กับสำนวนไทยที่มีคำว่า ปาก ดังนั้นงานวิจัยนี้ยังมีอีกหลายมุมมองที่สามารถนำไปศึกษาเพิ่มเติมได้อีก

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

- ขุนวิจิตรมาตรา. 2541. **สำนวนไทย**. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ : สมาคมส่งเสริมเทคโนโลยี (ไทย-ญี่ปุ่น).
- दनัย เมธิตานนท์. 2548. **บ่อเกิดสำนวนไทย**. เล่มที่ 1-4. กรุงเทพฯ : มิติใหม่.
- ราชบัณฑิตยสถาน. 2546. **พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542**. กรุงเทพฯ : นานมีบุ๊คส์.
- ราชบัณฑิตยสถาน. 2550. **หลักเกณฑ์การทับศัพท์ภาษาจีนและภาษาฮินดี**. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ : กองศิลปกรรม.
- วรวรรณ คงมานุสรณ์. 2549. **รู้ถ้วนสำนวนไทย**. กรุงเทพฯ : อักษรเจริญทัศน์.

ภาษาจีน

- 《成语大词典》编委会. 2016. 《**成语大词典**》，北京：商务印书馆.
- 刘军英. 2010. 《英汉“口、嘴”词汇的隐喻认知特点》，**新乡学院学报**（社会科学版）. 125-127.
- 史锡尧. 1994. 《“口”“嘴”语义语用分析》，**China Academic Journal Electronic Publishing House**. 11-13.
- 徐银. 2019. 《英语“mouth”与汉语“口、嘴”词汇的隐、转喻认知对比》，**江苏科技大学学报**（社会科学版）. 1-3.
- 张帆. 2013. 《“口”与“嘴”的辨析_同义词》，**他山之石**. 110-111.
- 中国社会科学院语研究所词典编辑室. 2012. 《**现代汉语词典**》（第六版），北京市东城区：商务印书馆有限公司.
- 朱琳. 2012. 《“两双”、“口嘴”的意象图式》，**邵阳学院学报**. 66-70.

A Comparative Study of the Word “Pak” in Chinese-Thai Idioms

Chanyapak Tocharoenbodee
Seubpong Changboonchu

Abstract

This article has studied Chinese idioms with the words “KOU” and “ZUI” to compare to Thai idioms with the word “pak”. The study has shown that most of meaning in the studied Chinese idioms are similar to the studied Thai idioms. However, some of the Chinese idioms without “KOU” and “ZUI” comparing to Thai idioms with the word “pak” and some of Chinese idioms with the word “KOU” and “ZUI” comparing to Thai idioms without the word “pak” have shown both similarity and partly resemblance in the meaning.

Keywords: *Chinese idioms, Thai idioms, “Pak” in Thai-Chinese idioms*